

ROZA-ALARM

Ljubljana, 13. julij 2011

Javni poziv Sektorju za mednarodno zaščito in MNZ RS

Zavlačevanje uradnega postopka za azil v primeru Shala in Krujezi

Kadri Shala in Demir Krujezi, državljana Republike Srbije, sta 9. 6. 2006 na Ministrstvo za notranje zadeve RS vložila prošnjo za azil v Republiki Sloveniji. Za azil sta zaprosila zaradi pregona na podlagi spolne usmerjenosti na Kosovu (pripadnost določeni družbeni skupini, 2. čl. Zakona o mednarodni zaščiti).

V matični državi sta bila preganjana, vsakodnevno sta bila izpostavljena homofobičnemu nasilju, nadlegovanju in diskriminaciji, ustrahovanju, grožnjam, bila sta žrtvi posilstva, družina se jima je odrekla.

V sekciji ŠKUC-LL, ki ob podpori pravnih strokovnjakov že od junija 2006 nudi pomoč prosilcema za azil, želimo s tem primerom osvetliti način obravnave prošenj za azil oziroma mednarodno zaščito v Sloveniji ter opozoriti na nevezdržno zavlačevanje uradnega postopka ter neizvajanje zakonskih predpisov s strani državnih uradnikov v konkretnem primeru, ki je prvi primer prošnje za azil na podlagi spolne usmerjenosti v Sloveniji. S pričujočim primerom nimamo namena posegati v kompetence državnih organov, želimo pa osvetliti nekorektne postopke in nehumano ravnanje države v azilnih postopkih. Hkrati želimo opozoriti, da azilna politika ne bi smela biti zgolj birokratska, brezimna praksa, saj gre za življenjske usode ljudi.

Potem ko sta junija 2006 prosilca vložila prošnjo za azil, je MNZ RS 29. januarja 2007 izdalo odločbo s sklepom, da se njuni prošnji zavrneta ter da morata prosilca zapustiti RS nemudoma po pravnomočnosti te odločbe. Prosilca za azil sta 5. marca 2007 proti negativni odločbi MNZ RS vložila tožbo in sprožila upravni spor pri Upravnem sodišču v Ljubljani. Odvetniška pisarna Sonny Beronja, ki ju je brezplačno zastopala, je opozorila na postopkovne kršitve in na pravno nevezdržnost argumentov, s katerimi je upravni organ MNZ RS zavnil njuni prošnji za azil. Drugi argument proti odločbi MNZ RS je eksplicitno sovražno družbeno okolje do seksualnih manjšin na Kosovu; povratek v izvorno državo bi namreč pomenil resno nevarnost za njuni življenji. Marca 2008 je Upravno sodišče sprejelo sodbo, da je odločba MNZ RS sporna in naj se odpravi, zadeva pa naj se vrne v vnovični postopek. Aprila 2008 se je na takšno sodbo Upravnega sodišča MNZ RS pritožilo na

Vrhovno sodišče RS. Maja 2008 je Vrhovno sodišče RS zavrnilo pritožbo MNZ RS in potrdilo sklep sodišča I. stopnje. Junija 2008 je bil postopek za mednarodno zaščito ustavljen, ker sta prosilca zapustila Slovenijo, da bi pridobila azil na Nizozemskem. Med bivanjem v Sloveniji sta bila večkrat žrtvi nadlegovanja in nasilja uslužbencev in prebivalcev azilnega doma na Viču v Ljubljani, nekorektno ju je obravnavala tudi policija. V zvezi s temi dejanji sta vložila tudi uradne pritožbe na pristojne organe in obvestila Varuha človekovih pravic.

V letih 2008 in 2009 sta bila imenovana vključena v postopek za pridobitev azila na Nizozemskem, ob podpori nevladnih organizacij COC Netherlands, Amnesty International in advokature Wapperom. V skladu s predpisi Dublinske konvencije (ki prepoveduje prošnjo za azil v več kot eni državi EU) sta bila 2. novembra 2009 Kadri Shala in Demir Krujezi z Nizozemske deportirana v Slovenijo. Istega dne sta znova vložila prošnjo za mednarodno zaščito v RS. Šele konec marca oziroma v začetku maja 2011 je Sektor za mednarodno zaščito MNZ RS opravil prvo zaslišanje prosilcev, in sicer šele po številnih pritožbah prosilcev zaradi neutemeljenega čakanja (na Varuha človekovih pravic, vodstvo MNZ RS).

Po več kot petih letih čakanja in agonije se prosilca za mednarodno zaščito nahajata v slabem psihičnem stanju; medicinska oskrba v obliki zdravniške oskrbe in zdravil (ki jima je bila na voljo na Nizozemskem) jima ni dostopna. Ne moreta si urediti temeljnih življenjskih razmer, si najti zaposlitve in zaživeti običajnega življenja.

ŠKUC-LL od leta 2006 pristojnim državnim organom v Sloveniji dostavlja dokumente v zvezi s primerom in poročila mednarodnih organizacij - Amnesty International, OVSE, Svet Evrope, US State Department, ILGA-Europe idr. - o stanju človekovih pravic na Kosovem. O primeru smo obvestili tudi Evropski parlament, ILGA-Europe in UNCHR. Našteta poročila o stanju homoseksualnosti na Kosovu pričajo, da bi bila vrnitev prosilcev v izvorno državo, kjer vlada eklatantno nasilje nad homoseksualci ter nespoštovanje človekovih pravic, nedopustno. Ob povratku na Kosovo bi bili njihovi življenji resno ogroženi.

Odvetniška pisarna Maje Ramšak, ki je v vnovičnem postopku zakoniti zastopnik interesov prosilcev za azil, ugotavlja, da pristojni uradniki Sektorja za mednarodno zaščito MNZ RS ne izvajajo dokazov, ki jih je odvetništvo predložilo, namesto tega pa iščejo nekonsistentnosti v izjavah prosilcev, s katerimi bi spodbijali njuno verodostojnost. Intenzivno zaslihanje je trajalo več dni, v teku postopka pa so uradniki posegali v osebno integriteto prosilcev. Priča, ki jo predlagala odvetniška pisarna, ni bila klicana na zaslihanje.

Menimo, da je tovrstno **neukrepanje in zavlačevanje uradnih postopkov** nedopustno, nehumano in protizakonito. Izvedeno je bilo začetno zaslihanje prosilcev (2009), obsežno zaslihanje (2011) ter izdelano psihiatrično izvedeniško mnenje, ne da bi pristojni sprejeli kakršnokoli odločitev. Načrtuje se še tretje zaslihanje, s čimer se bo postopek še dodatno zavlekel. Birokratsko zavlačevanje uradnega postopka za mednarodno zaščito, ki traja od novembra 2009, t.j. več kot 21 mesecev (oz. izvorno od junija 2006!), je v nasprotju z **Zakonom o mednarodni zaščiti** (ZMZ-UPB2, Ur.list RS, 11/2011), slovenskimi in mednarodnimi predpisi o varstvu človekovih pravic, vključno z Ženevsko konvencijo. Takšno ravnanje državnih organov in uradne osebe, ki je v skladu z zakonom pooblaščen za odločanje o zadevi, gre v neposredno škodo prosilcev, hkrati pa meče slabo luč na mehanizme pravne države.

31. člen ZMZ predpisuje, da mora pristojni organ odločiti v najkrajšem možnem času; v primeru, da pristojni organ v šestih mesecih ne more odločiti o prošnji, pisno obvesti prosilca o zamudi in napove, v kakšnem roku lahko pričakuje izdajo odločitve. Ne vidimo razloga za to, da njuna prošnja ne bi bila rešena v razumnem roku. Obsojamo neizvrševanje uradniških funkcij in postopkov v primeru Kadri in Krujezi in pozivamo Sektor za mednarodno zaščito MNZ RS, naj nemudoma začne izvrševati zakonske predpise ter naj po nepotrebnem ne zavlačuje postopkov in podaljšuje človeške agonije. Stiska prosilcev za azil je izjemno huda, sicer ne bi že 5 let čakala na rešitev.

Kadri Shala in Demir Krujezi nista zagrešila ničesar; zgolj zaradi seksualne usmerjenosti sta bila prisiljena bežati, zapustiti domovino. Preprosto nista imele druge izbire, beg in iskanje zatočišča je bil njun edini izhod. Ni opravičila za neukrepanje.

dr. Tatjana Greif, vodja programa za človekove pravice
Študentski kulturni center ŠKUC
Sekcija ŠKUC-LL